

Adana

29.9.943

Üstadım;

Bugün şimdi şu anda, şu satırları yazarken, evde, evin damındayım. Önümde Adana'nın en işlek caddesi. Güneş devrilmiş.. Yollar dehşetli kalabalık. Hava müthiş sıcak. Ama bildiğin gibi değil. Hani 52'inci koğuştta, en sıcak ayların, tahtakurusu dolu, insanı boğan geceleri vardır ya aynen öyle. Gecelik entarimin altındaki çıplak bacaklarımı birbiri üstüne attım. Aradan dakika geçmedi, ılık ve sinirlendirici bir ter yapış yapış sıvandı..

Evet, memlekette, bir zamanlar dehşetle sevdiğim arkadaşlarımın kokladığı havayı, onlar gibi, kelepçesiz bir hürriyetle kokluyor, önümden akan insan seline bakıyorum.

Kimler ve neler geçiyor! Tesadüf, en sevdiğim, vaktiyle en çok şakalaştığım ve sohbetlerinden en hoşlandığım birkaç sabık dost geçiyor. Ufak bir işaret, hafif bir çağırış onları bana baktırmaya kâfi.. Fakat fakat üstadım, hayır.. Olmadı, olmayacak.. Onları çağırarak, yani "ey eski dostlar! Ben geldim.. Bakın ben artık hürüm! Bakın burada oturuyorum.. Beni ehemmiyetle, bilhassa ehemmiyetle tebrik etsenize... Falan gibi tuhaf bir anlama geleceğinden korkarak onları çağırıyorum. Eskiye nazaran herhalde müthiş bir farkla yükselmiş bir izzetinefis, bir gurur, bir "aranılmayan insanların" küskünlüğü içinde, bütün bu hayhuydan, bütün bu bir alay eski dost grubundan kaçınıyorum. Emin ol, senin yokluğunu müthiş bir yara acısıyla içimde taşıyorum ve uzun seneler de taşıyacağım. Sen yalnız imanlı bir sanatkâr değil, her şeyden hepsinden daha fazla, insandın, dosttun... Senin büyük dostluğunu senden ayrılmakla, bütün realitesiyle duyuyorum. Bazen sükût en belîğ ikrar veya ifade tarzıymış. Susacağım üstadım, seni hapisane duvarları arasında bırakmak azabının bütün ıstırabını işte çekiyorum.

Evimizin damı -ki benim şimdi oturmakta olduğum yer- dar bir sokağa baktıktan sonra, hemen solda, mütemediyen insan akıtan ve keyfince bütün ikinci sınıf vilayetlerde müşterek olan kıyafetleriyle akan insanların caddesine nazır.

Karşı kahvede bir polis oturuyor. Bu adam, hayatımdaki bir hadiseye fiilen alakadar olmuş bir insandır. Şu, hani bir tarihte intihar maksadıyla kendimi vurduğum gece önüme çıkıp "be birader, kendini öldürmek istiyorsan elektrik tellerine tutun!" diyen adam. Her polis gibi, yalnız dakikalarla

beraber akan hadiselerle alakadar olup, bilhassa maizi pek az düşünen bir polis şüphesiz. Benden haberdar bile değil. Hararetili hararetili bir şeyler anlatıyor bir arabacıya.

Karşıda, eczahanenin köşesindeki hoparlör basso sesiyle bana mütemadiyen Bursa hapishanesini hatırlatmakta.

Neyse Nazım Hikmet.. Bu sırada kardeşim geldi. Elinde bir şişe kırk dokuzluk.. Karım, kız kardeşlerim dama, oturduğumuz yere masayı hazırladılar. Ve biz iki kardeş, sofrada oturan yakınlarımızın neşeli kahkaha ve konuşmaları arasında içtik.

Bu satırları evimde yazıyorum. Evim bir tek odadan ibaret. Dayımların büyük taş evlerinin bir göz odası. Mobilyamız hiç de fena değil: üstü iyi bir örtüyle kaplı bir sedir, yanında beyaz bir karyola, üzerleri pötikare bez geçirilmiş minderleriyle iki tahta iskemle ve bir halı -bu henüz yere yayılmadı- iki kilim, saat, bazı resimler, senin yağlı boya resimler yaptığın iki köşe yastığı ve saire..

Şu anda ben karyolada oturuyorum. Karım karşıda, sedirin ucuna ilişmiş, Yıldız'ın bayramlık entarisini yetiştirmeye çalışıyor. Onu bilhassa süsledim, mütemadiyen seyrediyorum. Bana bu beş senelik ayrılığa dair hikâyeler anlatıyor. Ve soruyor:

-Raşit, Nazım ağabeye ben mektup yazmayayım.. Sen yaz.. Benim yazım iyi değil...

Israr ediyorum. Rız oluyor. Tekrar soruyor:

-Peki ne diyeyim? Ağabey mi, amca mı?

-Ağabey! de..

Tam bu sırada kızım, örme sepetten arabasını iterek karyolama yaklaştı:

-Haydi baba araba geldi...

-Mektup yazıyorum kızım, beklesin azıcık arabacı!

Ve arabayı sürüp ayrılırken:

-Peki babacığım.. diyor. Yarım saat sonra gelsin araba!

Tabii anladın; arabacılık oynuyoruz kızım..

Onu çok seviyorum. Öyle zeki ve öyle güzel ki...

Bugün saat öğleden sonra ikiye kadar pek resmîydik.. Az evvel ona harekâtında tam bir serbesti verdim. Şimdi bülbül oldu.

Mesela; Yıldız sordu annesine,

-Anneciğim mendil ver!

-A, Yıldız, veremem. Saat başına bir mendil veremem...

-Peki peki verme. Söyleyen ben değilim...

Karım:

-Raşit, diyor, bara filan gideyim deme.. Vallahi Yıldız'ı elinden tutar gelir seni rezil ederim..

-Yapabilir misin bu kabadayılığın?

-Tecrübe et..

Yıldız soruyor:

-Anne elmanın içine kurt nerden gelir?

Annesi meydan vermeden izah ediyorum. Bilhassa izah ediyorum ve ona bir büyük insan muamelesi ediyorum:

-Dinle kızım! Elmanın bir tarafı çürür, çürüyen yerde kurt olur...

Ona, elmanın bünyesindeki yıpranmanın biyolojik, bilmem ne lojik izahını yapamam elbette.. Tabii bu "elmanın çürüyen yerinde kurt olur" sözünü iri kahverengi bebekli gözlerini açarak ve büyük bir dikkatle dinliyor. Fakat mutmain olmadığı belli.

-Ben kurt nasıl girer diye sordum babacığım...

Demek istediği (.) cevabımın kifayetsizliğini, cahilliğimi yüzüme vuracağı belli. Fakat hâlâ, bütün laubaliliğimize rağmen bir hayli resmîyiz.

Velhasıl her an her dakika onun zeki müdahalelerini, annesinin lisanındaki tashihlerini beyan-ı mütalaalarına şahit oluyor, gülüyorum.

Akşam indi Nazım Hikmet. Mektubumu bugünlük kısa keseceğim. Yazacak o kadar çok şey var ki.. Sana her hafta neşeli mektuplar yazmaya çalışacağım. Şimdi Yıldız'la annesine sana yazdığım mektubu okudum. Neşe ve zevkle dinlediler. Kızım annesinin arkasından başını uzattı:

-Bir şey söyleyecektim ama...

Durdum. Güldüm:

-Söyle kızım!

-Başka zaman söylerim..

-Şimdi söyle mektuba yazacağım...

-Başka zaman yazarsın..

-Israr ettim. Güldü.

-Ben öksürdüm, dışarıya baktık...

Karım bir sürü roman okumuş. Hatta bunların isimlerini bir tarafa yazmış. Hepsi de macera romanı veya şu Esad Mahmut ve sairenin romanları... Her ne olursa olsun.. Bir defa roman okumaya heves etmiş, onlardan zevk almış ya.. Mesela "Kira Kiralina"yı da okumak için başlamış. Fakat canı sıkılmış bırakmış..

İşte böyle Nazım usta.. Müsaade et, mektubumu bitireyim çünkü yarın bayram. Çarşıya gideceğiz.. Biraz ufak tefek ve bu mektuplar işi var.

İplik meselesine –yani 250 lira meselesi-annem razı olmakla kalmadı sana dua etti. Bu vaat beni bir hayli sağlam vaziyete soktu. Yani: "hayatta dayanacağı olan" insanların gönül rahatı ile, başkalarından itibar görmek meselesi.

Diğer taraftan herhangi bir işe girmek mümkün olacak.

Arkadaşlara tekrar tekrar selamlar.. Bilhassa çorbacının gözlerini hasretle öper, yakın tahliyeler beklerim.

Karım gene mektup yazmaktan vazgeçti. Kusura bakma. Sana ve Piraye yengeye yazacak. Bu kadar az şey içinde öyle mesudum ki üstat... Yalnız, evet yalnız seni orda, hapisanede düşünmek azabı!

Gözlerinden öperim, büyük ve insan dostum.

Raşit

Mehmet Ali Bey'e ve diğer memur ve gardiyan beylere selamlar. Mehmet Ali Bey'in yeğenini aramak işini unutmadım. Hele şu misafirliklerden bir kurtulayım...

Raşit